

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15 -01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 22 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
27 серпня 2024 р., протокол № 08

Голова Вченої ради
Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Підприємництво та основи бізнесу»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма «Менеджмент»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра менеджменту, бізнесу та маркетингових- технологій

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
26 серпня 2024 р.,
протокол № 07

Завідувач кафедри

 Тетяна ОСТАПЧУК

Гарант освітньо-професійної
програми

 Ольга ПАЩЕНКО

Розробник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту, бізнесу та маркетингових
технологій Катерина БУЖИМСЬКА

Житомир
2024 – 2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	<i>Випуск 01</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 22 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Підприємництво та основи бізнесу» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійна програма «Менеджмент» затверджена Вченою радою факультету бізнесу та сфери обслуговування від 27 серпня 2024 р., протокол № 08.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1	1
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 5 самостійної роботи – 2,5	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні	
		48 год.	6 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
40 год.	106 год.		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 66,7% аудиторних занять, 33,3% самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 11,7% аудиторних занять, 88,3% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – сформувати у майбутніх спеціалістів систему знань про сутність, значення, функціонування та регулювання підприємництва.

Завданнями вивчення дисципліни є одержання студентами знань та умінь у сфері початкових дій у бізнесі, розумінні логіки та схем підприємницької діяльності у загальному вигляді, типології підприємства, дослідженні середовища підприємницької діяльності, соціальної та етичної відповідальності бізнесу, процесу створення підприємства, аналізу власних можливостей щодо кар'єри у бізнесі.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент»:

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 17. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів господарської діяльності з урахуванням ризиків.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент»:

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 19. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів господарської діяльності з урахуванням ризиків.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні **Soft skills**:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;

- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;

- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 5

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

- 1.1. Історія розвитку підприємництва.
- 1.2. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
- 1.3. Теорії та концепції підприємництва.

Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

- 2.1. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.
- 2.2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
- 2.3. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
- 2.4. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

- 3.1. Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності.
- 3.2. Види та об'єднання підприємств, їх характеристика.
- 3.3. Господарські товариства.

Змістовний модуль 2. Види підприємницької діяльності та їх характеристика

Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

- 4.1. Змістова характеристика виробничого підприємництва
- 4.2. Виробничий процес та виробничий цикл підприємства
- 4.3. Інноваційне підприємництво

Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

5.1. Поняття, сутність та принципи торговельного підприємництва та посередництва

5.2. Методи та критерії вибору видів підприємницької діяльності в сфері торгівлі

5.3. Специфіка підприємництва щодо здійснення торгівлі окремими товарами

Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

6.1. Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг

6.2. Діяльність банків як основних фінансових посередників

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 6

6.3. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ

Тема 7. Підприємництво у сфері страхування (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

7.1. Сутність та передумови здійснення підприємництва в сфері страхування

7.2. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва в сфері страхування

7.3. Особливості створення суб'єктів підприємницької діяльності в сфері страхування

Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

8.1. Сутність та види консалтингових послуг

8.2. Суб'єкти підприємництва у сфері надання консалтингових послуг

8.3. Організація підприємницької діяльності у сфері консалтингу

Тема 9. Біржі та біржова діяльність (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

9.1. Еволюція форм оптової торгівлі та поява товарних бірж

9.2. Поняття біржа та її види

9.3. Функції та учасники біржі

9.4. Організація управління біржою та регулювання біржової діяльності

9.5. Фондова біржа

Тема 10. Мале підприємництво в Україні (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

10.1. Сутність малого підприємництва

10.2. Функції та особливості малого підприємництва

10.3. Розвиток малого підприємництва в Україні

Тема 11. Міжнародне підприємництво (ЗК12, СК1, СК3, ПРН5)

11.1. Сутність та характеристика міжнародного підприємництва

11.2. Розвиток та форми міжнародної підприємницької діяльності.

11.3. Глобалізація міжнародного бізнесу.

Змістовний модуль 3. Управління та регулювання підприємницької діяльності

Тема 12. Механізм створення власної (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

12.1. Основні етапи створення власної справи

12.2. Початковий капітал та джерела його формування

12.3. Найменування та торгівельна марка

12.4. Засновницькі документи та їх підготовка

Тема 13. Менеджмент в підприємницькій діяльності (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

13.1. Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності

13.2. Принципи та функції менеджменту

13.3. Рівні та види менеджменту

13.4. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи

Тема 14. Маркетинг в підприємницькій діяльності (ЗК12, СК1, СК3,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 7

СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 14.1. Сутність та види маркетингу
- 14.2. Комплекс, функції та тактика маркетингу на різних стадіях життєвого циклу товару та етапах створення підприємства
- 14.3. Реклама та її роль в підприємницькій діяльності

Тема 15. Планування підприємницької діяльності (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 15.1. Сутність планування підприємницької діяльності
- 15.2. Принципи та методи планування
- 15.3. Об'єкти планування на підприємстві
- 15.4. Фактори, що впливають на вибір форми планування
- 15.5. Система планових нормативів та показників

Тема 16. Фінансування підприємницької діяльності (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 16.1. Поняття фінансування підприємницької діяльності та принципи його забезпечення
- 16.2. Джерела фінансування підприємницької діяльності
- 16.3. Державне фінансування та самофінансування підприємництва
- 16.4. Банківське кредитування підприємницької діяльності
- 16.5. Комерційне кредитування підприємницької діяльності

Тема 17. Оподаткування підприємницької діяльності (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 17.1. Сутність податків, їх функції та елементи. Податкова система України
- 17.2. Класифікація та види податків в Україні
- 17.3. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності

Тема 18. Державне регулювання підприємницької діяльності (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 18.1. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва
- 18.2. Засоби державного регулювання підприємництва
- 18.3. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні

Тема 19. Підприємницький ризик та управління ним (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 19.1. Сутність ризику як економічної категорії
- 19.2. Фактори виникнення ризику та його функції
- 19.3. Класифікація ризиків
- 19.4. Методи оцінювання підприємницьких ризиків
- 19.5. Методи управління та зменшення ризиків

Тема 20. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

- 20.1. Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби
- 20.2. Типи конкурентних ринків

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 8

20.3. Складові конкурентного середовища

20.4. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства

Тема 21. Етика і культура підприємницької діяльності (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

21.1. Етика та етикет

21.2. Сутність та зміст етики ділових стосунків

21.3. Види ділових прийомів, їх організація та проведення

21.4. Формальні й неформальні ділові прийоми

Тема 22. Роль підприємництва у досягненні цілей сталого розвитку (ЗК12, СК1, СК3, СК11, СК17, ПРН5, ПРН 19)

22.1. Сталий розвиток та його цілі.

22.2. Генеральний договір ООН

22.3. Україна і цілі сталого розвитку

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності								
Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.	6	2	3	1	6	1	-	5
Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні.	6	2	3	1	6	1	-	5
Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.	5	2	2	1	6	1	-	5
Модульний контроль 1	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	18	6	9	3	18	3	-	15
Змістовий модуль 2. Види підприємницької діяльності та їх характеристика								
Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність.	5	2	3	1	5	1	1	3
Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва.	5	2	3	1	5	1	-	4
Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг.	5	2	3	1	5	1	-	4
Тема 7. Підприємництво у сфері страхування.	5	2	3	1	5	1	-	4
Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг.	5	2	3	1	5	1	-	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015						Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025	
	Випуск 01	Зміни 0		Екземпляр № 1		Арк 22 / 9		

Тема 9. Біржі та біржова діяльність.	6	-	-	6	6	-	-	6
Тема 10. Мале підприємництво в Україні.	6	-	-	6	6	-	-	6
Тема 11. Міжнародне підприємництво.	4	2	2	1	5	-	-	5
Модульний контроль 2	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	48	12	18	18	48	5	1	42
Змістовний модуль 3. Управління та регулювання підприємницької діяльності								
Тема 12. Механізм створення власної.	6	2	3	1	5	-	1	4
Тема 13. Менеджмент в підприємницькій діяльності.	4	1	1	2	5	-	-	5
Тема 14. Маркетинг в підприємницькій діяльності.	6	1	2	3	5	-	1	4
Тема 15. Планування підприємницької діяльності.	4	1	2	1	5	-	-	5
Тема 16. Фінансування підприємницької діяльності.	6	1	1	4	5	-	1	4
Тема 17. Оподаткування підприємницької діяльності.	6	2	3	1	5	-	1	4
Тема 18. Державне регулювання підприємницької діяльності.	6	2	3	1	5	-	-	5
Тема 19. Підприємницький ризик та управління ним.	6	2	3	1	5	-	1	4
Тема 20. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві.	4	-	-	4	5	-	-	5
Тема 21. Етика і культура підприємницької діяльності.	3	1	1	1	5	-	-	5
Тема 22. Роль підприємництва у досягненні цілей сталого розвитку	2	1	1	-	4	-	-	4
Модульний контроль 3	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 3	54	14	21	19	54	-	5	49
ВСЬОГО	120	32	48	40	120	8	6	106

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 10

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовний модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності			
1	Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.	3	0,5
2	Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні.	3	0,5
3	Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.	2	0,5
4	Модульний контроль 1	1	-
Змістовний модуль 2. Види підприємницької діяльності та їх характеристика			
5	Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність.	3	1
6	Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва.	3	-
7	Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг.	3	-
8	Тема 7. Підприємництво у сфері страхування.	3	-
9	Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг.	3	-
10	Тема 11. Міжнародне підприємництво.	2	-
11	Модульний контроль 2	1	-
Змістовний модуль 3. Управління та регулювання підприємницької діяльності			
	Тема 12. Механізм створення власної.	3	1
	Тема 13. Менеджмент в підприємницькій діяльності.	1	-
	Тема 14. Маркетинг в підприємницькій діяльності.	2	1
	Тема 15. Планування підприємницької діяльності.	1	-
	Тема 16. Фінансування підприємницької діяльності.	2	1
	Тема 17. Оподаткування підприємницької діяльності.	3	1
	Тема 18. Державне регулювання підприємницької діяльності.	3	-
	Тема 19. Підприємницький ризик та управління ним.	3	1
	Тема 21. Етика і культура підприємницької діяльності.	1	-
	Тема 22. Роль підприємництва у досягненні цілей сталого розвитку	1	-
	Модульний контроль 3	1	-
РАЗОМ		48	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 11

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності			
1	Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва. 1. Власність як економічна основа підприємництва. 2. Внутрішнє підприємництво та підприємницьке управління як вирішальні фактори конкурентоспроможності.	1	5
2	Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні. 1. Види підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню. 2. Порядок отримання ліцензії. 3. Органи державної влади, що видають ліцензії.	1	5
3	Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності. 1. Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, холдинги, промислово-фінансові групи. 2. Транс-національні компанії (ТНК).	1	5
Змістовний модуль 2. Види підприємницької діяльності та їх характеристика			
4	Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність. 1. Інновації: сутність, види, значення. 2. Інноваційна виробнича діяльність.		
5	Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва. 1. Види посередників та їх характеристика. 2. Інтернет-торгівля		
6	Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових. 1. Банківська система України. 2. Функції Національного банку України.		
	Тема 7. Підприємництво у сфері страхування 1. Недержавне пенсійне страхування в Україні та закордоном. 2. Пенсійна реформа в Україні. 3. Особливості медичного страхування.		
	Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг 1. Історія розвитку бізнес-тренінгів та тренінгів особистісного росту. 2. Коучинг як вид підприємництва		
	Тема 9. Біржі та біржова діяльність 1. Еволюція форм оптової торгівлі та поява товарних бірж 2. Поняття біржа та її види 3. Функції та учасники біржі 4. Організація управління біржою та регулювання біржової діяльності 5. Фондова біржа		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 12

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Тема 10. Мале підприємництво в Україні 1. Сутність малого підприємництва 2. Функції та особливості малого підприємництва 3. Розвиток малого підприємництва в Україні		
	Тема 11. Міжнародне підприємництво 1. Сутність глобалізації як об'єктивного процесу 2. Вплив глобалізації на розвиток підприємництва		
Змістовний модуль 3. Управління та регулювання підприємницької діяльності			
7	Тема 12. Механізм створення власної. 1. Пакет документів для створення різних організаційно-правових форм підприємництва. 2. Підходи до розробки найменування підприємства.	3	8
	Тема 13. Менеджмент підприємницької діяльності 1. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи. 2. Розвиток менеджменту як науки. Наукові школи менеджменту.		
8	Тема 14. Маркетинг в підприємницькій діяльності. 1. Етапи маркетингового дослідження для різних видів підприємницької діяльності. 2. Методи маркетингових спостережень	3	8
9	Тема 15. Планування підприємницької діяльності. 1. Фактори, що впливають на вибір форми планування. 2. Система планових нормативів та показників.	3	8
	Тема 16. Фінансування підприємницької діяльності 1. Порівняльна характеристика різних джерел фінансування підприємницької діяльності. 2. Міжнародні гранти як джерело фінансування вітчизняного підприємництва.		
10	Тема 17. Оподаткування підприємницької діяльності. 1. Оптимізація податкового навантаження. 2. Закордонний досвід оподаткування підприємницької діяльності.	3	8
	Тема 18. Державне регулювання підприємницької діяльності. 1. Закордонний досвід державного регулювання підприємницької діяльності.		
	Тема 19. Підприємницький ризик та управління ним 1. Методи оцінювання підприємницьких ризиків 2. Методи управління та зменшення ризиків		
	Тема 20. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві 1. Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби 2. Типи конкурентних ринків 3. Складові конкурентного середовища 4. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 13

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Тема 21. Етика і культура підприємницької діяльності 1. Види ділових прийомів, їх організація та проведення 2. Формальні й неформальні ділові прийоми		
11	Тема 22. Роль підприємництва у досягненні цілей сталого розвитку 1. Характеристика цілей сталого розвитку та оцінка їх досягнення.	3	7
РАЗОМ		42	78

7. Індивідуальні самостійні завдання

1. Індивідуальні та самостійні завдання за кожною темою дисципліни оприлюднені у навчальному посібнику «Підприємництво та основи бізнесу. Практикум» (Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с. URL: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=2762>

Протягом вивчення дисципліни студенти самостійного готують презентацію власної бізнес-ідеї, яка оформлюється у вигляді слайдів у Microsoft Office PowerPoint або інших застосунків (максимум 20 слайдів).

Зміст презентації має складатися з наступних розділів:

1. Стислий опис бізнес-ідеї.
2. Зовнішні передумови успіху реалізації.
3. Чому я впевнений в успіху.
4. Характеристика продукту / послуги.
5. Характеристика ринку.
6. Конкурентне середовище.
7. Ризики проекту.
8. Команда проекту.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 14

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
<p>ПРН5. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації</p> <p>ПРН19. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
<p>ПРН5. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації</p> <p>ПРН19. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 15

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи у вигляді тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 16

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	40	40
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):		
1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 10	до 10
2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	до 10	до 10
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	10	5
Участь у дискусії	10	5
Виконання тестових завдань	10	20
Виконання та захист практичних завдань та вправ	10	10
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	40	40

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 17

навчальних занять за семестр;

$K_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	10
Виконання завдань модульного контролю 2	10
Виконання завдань модульного контролю 3	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача вищої освіти заочної форми навчання семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 18

понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми¹.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Приклади курсів:

А) Підприємництво: Хто ваш клієнт?

ПРОГРАМА КУРСУ:

1. Первинне дослідження споживачів.
2. Аналіз ринку знизу вгору.
3. Сегментація ринку.
4. Аналіз стартових позицій на ринку.
5. Розроблення портрету клієнта.
6. Профілювання потенційного клієнта.
7. Оцінка загального розміру цільового ринку.

Посилання на реєстрацію: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ENTREPRENEURSHIP101+2021_T2/about

Б) Як будувати бізнес онлайн

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 19

ПРОГРАМА КУРСУ

1. Основні правові засади дистанційної роботи.
2. Як організувати роботу бізнесу в інтернеті?
3. Технічне забезпечення дистанційної роботи.
4. Як просувати ваш бізнес в умовах віддаленої роботи? Основні засади digital-marketing.
5. Психологічна підтримка віддаленої роботи.
6. Проєктний менеджмент – як керувати віддаленою командою?
7. Мистецтво переговорів у цифровому середовищі.
8. Комунікації як основа успіху сучасного бізнесу.
9. Корпоративна культура онлайн-бізнесу.

Посилання на реєстрацію: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+CXID101+2021_T1/about

В) Як діяти далі: Бізнесу про сталий розвиток

ПРОГРАМА КУРСУ

1. Що таке сталий розвиток і як він впливає на бізнес? Світові тренди та досвід.
2. Які переваги кругової економіки?
3. Як виміряти екологічний слід підприємства, його продуктів і послуг?
4. Як інтегрувати Цілі сталого розвитку до бізнес-процесів?
5. Як побудувати функціональні партнерства з усіма зацікавленими сторонами?

Посилання на реєстрацію: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+SDB101+2020_T2/about

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 20

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Акціонер	shareholder
2	Борг	debt
3	Власний капітал компанії	equity
4	Власний капітал компанії	joint venture
5	Зв'язки з громадськістю	public relations
6	Клієнт	customer
7	Конкурент	competitor
8	Неприбуткова організація	non profit organisation
9	Оптова торгівля	wholesale
10	Пільга	perk
11	Продуктивність	output
12	Реклама	advertising
13	Роздрібний торговець	retailer
14	Страховальник	policyholder
15	Товари	goods
16	Торгова марка	trademark
17	Транспортування, доставка	shipping
18	Угода	deal
19	Фінансові зобов'язання	liabilities
20	Фінансувати	fund

12. Рекомендована література

1. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 21

Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с. URL: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=2762>.

2. Основи підприємницької діяльності : підручник ; за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ. ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.

3. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

4. Апопій В.В. Основи підприємництва: Навчальний посібник / Апопій В.В., Серета С.А., Шутовська Н.О. Львів: Новий Світ, 2000, 2023. 323 с..

5. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 492 с. URL: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=2762>

Допоміжна література

1. Господарський кодекс України / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/paran78#n78>.

2. Європейська хартія для малого бізнесу Європи. Офіційний переклад – URL:: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_860

3. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.

4. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» від 8.07.2010 р. № 2464-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – URL:: <http://www.rada.gov.ua>

5. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

6. Закон України «Про рекламу»: станом на 06 січня 2018 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Відомості Верховної Ради України. 1996. №39. ст. 181.

7. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

8. Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність». // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1991. - № 29.

9. Закон України Про ліцензування видів господарської діяльності (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19/paran4#n4>.

10. Закон України Про ціни і ціноутворення (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 19-20, ст.190) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.09- 05.01/073.00.1/Б/ОК15- 01-2025
	Випуск 01	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 22

11. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495- (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

12. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2756-VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

13. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка» – <https://learn.ztu.edu.ua/>.
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://nbuv.gov.ua/>.
4. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>.